

4/5

Pacifismen har i radio och TV

blivit påtagligt gynnad. Att denna ideriktning får komma till tals i diskussion med andra åsikter är helt i sin ordning. Men pacifisterna har inte blott uppträtt i flera debatter, utan har också beretts tillfälle att utan motargument framföra sin uppfattning i åtminstone två skilda sammanhang. Härmed kan jämföras att exempelvis anhängarna av Atlantpakten — med ojämförligt större anslutning hos folket än pacifisterna — inte någon gång torde ha anmodats uppträda i debatter mot neutralitetslinjens försvarare och självfallet inte fått utveckla sina synpunkter utan gensagor. Att de pacifismen denna särställning är barockt; Svenska Dagbladet har rätt i att det ibland rent av verkat "som om det pågick något slags krypskytte mot försvaret". Det finns inte skäl att misstänka någon ond vilja hos radioledningen, men väl en tendens till eftergivenhet mot påstridiga och besvärliga personer inom och utom företaget. Behållningen går till kommunismen, vars glädje över den pacifistiska stämningen är uppenbar.

D • N
4/5 1958

Kommunism och pacifism i Ryssland

Kommunismens skrifter skiljer sedan Lenins tid på "rättfärdiga" och "orättfärdiga" krig. Rättfärdiga krig är enligt det ryska kommunistpartiets officiella historia krig "till befrielse av folket från kapitalismens slaveri"; "om kriget föres av proletariatet för att stärka och utbreda socialismen, är det ett legitimt och 'heligt' krig", heter det i en förra året på Militärakademins förlag utgiven bok "Marxismen—leninismen om krig och armé", Kommunismen understödjer de rättfärdiga krigen och är mot de orättfärdiga, imperialistiska krigen. Att tolka dessa uttryck erbjuder i praktiken inga svårigheter. Rättfärdiga är de krig som Ryssland — och dess bundsförvanter — för; det ryska tyranniet representerar, är i realiteten proletariatet. Andra krig är orättfärdiga. Krossandet av den ungerska frihetsrörelsen på hösten 1956 var alltså en rättfärdig aktion; Förenta nationernas stöd åt det angripna Sydkorea var däremot ett orättfärdigt, imperialistiskt krig.

Till detta språkbruk hör också tanken att fred kan nås blott genom "kapitalismens tillintetgörande". Därför blir rättfärdiga krig ett slags fredskrig, en metod att nå fred i världen och alltså inte krig i egentlig, otrevlig mening. "Väldet har en utomordentlig progressiv betydelse också i sin militära form, om detta våld möjliggör förintande av ett föråldrat ekonomiskt system och krossar förstelnade, döda politiska former", betonas i den nyss citerade handboken. Ryska rustningar, till och med ryska erövringar, blir i grunden ett arbete i fredens tjänst, och det finns alltså ingen motsättning mellan den ryska expansionspolitiken och den ryska propaganda som syftar till fredstankens utbredning; fred skall vinnas just genom att man inte gör motstånd mot kommunismen.

Dubbelpråket genomföres i detalj. Medan USA beskylls för att begagna skolorna till krigspropaganda, ligger det i fredens intresse att de ryska barnen — på ett sätt som saknar varje motsvarighet i folkstyrda stater — uppfostras till militarism och krigiskhet. Lekarerna skall låta barnen, framhålls i undervisningsplanerna för småskolan, "genomleva det stora, tappra, heroiska". Man skall använda "krigsleksaker som ger en bild av vårt fosterlands makt... Tanks, kanoner, kulsprutor, aeroplan, rödarmister, rödflottister, ubåtar, minsväpore, allt detta skall användas som åskådningmaterial i parader och uppställningar." I samma framställning förklaras att soldater i andra länder uppfostras till bödelsdrängar, medan försvaret av fosterlandet i Ryssland sägs vara medborgarens "högsta moraliska och juridiska plikt" och värnpliktsvägran betraktas som en grov förbrytelse med flerårigt straffarbete som påföljd.

I princip måste från dessa utgångspunkter pacifismen utdömas. Pacifismen är enligt "Kortfattad filosofisk ordbok" (1955) "en borgerligt-liberal politisk riktning som predikar fred... Pacifismen överskylder det faktum att kapitalismens existens är den verkligt djupa grunden och källan till krig. Pacifismen förnekar också det

ofrånkomliga i de rättfärdiga, befriande krigen." Ungefär samma framställning ges i 1955 års upplaga av den stora Sovjetencyklopedin. "Karaktäristiskt för pacifisterna är deras passiva predikande av freden och deras tro på möjligheten av att upprätta en 'evig' fred utan att undanröja de orsaker som föder krig... Pacifisterna utnyttjas ofta av imperialisterna till att dölja förberedelserna till krig, till att bedra massorna och avleda dem från en aktiv kamp mot de imperialistiska krigen." I Militärakademins förut nämnda skrift står: "För att hålla armén i ständig stridsduglighet och stridsberedskap undervisas och uppfostras den i en anda av sovjetisk militär ideologi. Detta kräver övervinnandet av de pacifistiska illusioner som stundom uppstår hos föga erfarna och otillräckligt utbildade människor."

Vid de av Ryssland organiserade fredskonferenserna är visserligen religiösa pacifister välkomna, men de är inte tålda i Ryssland. Den 5 februari i år skriver Sovjetarméns organ Krasnaja Sveza: "Vår sak och vår fostran av de arbetande tillfogas särskilt stor skada av skilda religiösa sekter. En del av dem som alltjämt finns kvar i vårt land förbjuder exempelvis sina anhängare att gripa till vapen för att skydda det socialistiska fosterlandet och göra motstånd mot de imperialistiska angriparna. De visar ovilja mot att göra tjänst i Sovjetarmén, vilket dock är en patriotisk hederssak för Sovjets medborgare."

Pacifism i Ryssland är alltså en farlig och straffbar villfarelse. Även pacifismen i andra länder har man, från en helt annan synpunkt, stundom angripit. Den har i samband med äldre tvister om marxismens innebörd framställts som en avledningsmanöver, dirigerad av socialdemokratin, för att dölja krigsförberedelser; enligt denna fraseologi kunde Ryssland på 1920—1930-talen avvisa socialistiska krav på internationell avrustning. Men den "äkta" pacifism som arbetar för demokratiernas avrustning och kapitulation måste uppenbarligen ses på ett helt annat sätt. Den arbetar ju Ryssland i händerna och är alltså en bra rörelse, en rättfärdig rörelse.